

Minister Klimatu i Środowiska

DIŚ-I.053.2.2023.JS
2674565.10573853.8529921
Warszawa, 07-08-2023

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na apel Rady Powiatu Międzychodzkiego z dnia 1 czerwca 2023 r. w sprawie zmiany przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, dotyczący uchYLENIA art. 404 ustawy, przedstawiam poniższe informacje.

Zaproponowana zmiana przepisów prawnych dotyczy art. 404 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn. zm.), zgodnie z którym gminy i powiaty są zobowiązane przekazywać wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej (dalej wojewódzkie fundusze) nadwyżki swoich dochodów pochodzących z opłat i kar środowiskowych większe niż 10-krotność średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego, przypadających na jednego mieszkańca.

W związku z apelem Rady Powiatu Międzychodzkiego, Ministerstwo Klimatu i Środowiska ponownie przeanalizowało problem przekazywania nadwyżek, biorąc pod uwagę m.in. przepisy określone w art. 400a ust. 1 i art. 403 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska, dotyczące zadań finansowanych przez powiaty w zakresie ochrony środowiska oraz sytuację finansową tych jednostek.

Z informacji uzyskanych z wojewódzkich funduszy wynika, że w ostatnich latach obowiązek przekazywania nadwyżek dochodów dotyczył kilku powiatów i ponad 50 gmin, czyli w skali kraju takim zobowiązaniem objęte było niewiele jednostek samorządowych.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska skierowało pismo do jednostek, w których wystąpiły nadwyżki. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że udział nadwyżek dochodów powiatów w ich wpływach z opłat i kar środowiskowych wynosił od 22% do prawie 100%, a w przypadku gmin udział ten był na poziomie od 1% do ponad 100%.

Trzeba wyjaśnić, że nadwyżki dochodów odnotowane w danym roku przekazywane są do 15 sierpnia roku następnego i w związku z tym pokrywane są ze środków, które wpłynęły w roku następnym.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska dostrzega, że niektóre powiaty wykorzystują środki własne niepochodzące z opłat i kar środowiskowych na realizację przedsięwzięć proekologicznych, czego konsekwencją może być rezygnacja z realizacji innych zadań. Natomiast pozostawienie w powiatach nadwyżek dochodów pozwoliłoby na sfinansowanie bądź dofinansowanie kolejnych zadań.

Jednakże w przypadku nadwyżek nie można pominąć sytuacji finansowej wojewódzkich funduszy. Udział przychodów wojewódzkich funduszy pochodzących z nadwyżek dochodów

gmin i powiatów w ich przychodach ogółem był bardzo różny w poszczególnych funduszach i w ostatnich latach wynosił od 0,05% w Wojewódzkim Funduszu w Opolu do ponad 42% w Wojewódzkim Funduszu w Zielonej Górze.

Mechanizm przekazywania nadwyżek dochodów gmin i powiatów do wojewódzkich funduszy ma na celu zmniejszanie terytorialnych różnic w dostępie do środków przeznaczanych na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych. W skali całego województwa daje to możliwość równomiernego zaspokajania potrzeb finansowych na realizację projektów proekologicznych.

W przypadku znacznego zmniejszenia przychodów wojewódzkich funduszy, co nastąpiłoby po wprowadzeniu proponowanej zmiany przepisów, jedynym rozwiązaniem będzie ograniczenie kosztów tych funduszy, co może doprowadzić do obniżenia kwot udzielanych dotacji i środków przekazywanych jednostkom budżetowym oraz ograniczenia umorzeń pożyczek.

Należy podkreślić, że likwidacja obowiązku przekazywania nadwyżek wojewódzkim funduszom byłaby już kolejną zmianą uszczuplającą ich przychody. Poprzednia zmiana, wprowadzona ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566) pozbawiła wojewódzkie fundusze wpływów z tytułu opłat za pobór wód oraz odprowadzanie ścieków.

Biorąc pod uwagę cel istnienia wojewódzkich funduszy oraz potrzeby w zakresie przedsięwzięć proekologicznych, kolejne zmiany uszczuplające ich przychody mogą stanowić poważne zagrożenie dla realizacji postawionych przed nimi zadań, co może prowadzić do ograniczenia inwestycji proekologicznych podejmowanych przez podmioty publiczne, których budżety nie pozwalają na samodzielne ich finansowanie.

Ponadto proponowane zmiany przepisów prawnych zostały również skonsultowane z wojewódzkimi funduszami, które negatywnie zaopiniowały likwidację obowiązku przekazywania nadwyżek lub ograniczenie przychodów po podwyższeniu wskaźnika dotyczącego średniej krajowej, np. z 10-krotności do 15-krotności średniej.

Po przeanalizowaniu zarówno sytuacji gmin i powiatów, jak i wojewódzkich funduszy oraz roli wojewódzkich funduszy w finansowaniu różnego typu przedsięwzięć proekologicznych, uprzejmie informuję, że w najbliższym czasie Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie planuje zmiany przepisów art. 404 ustawy – Prawo ochrony środowiska.

Z wyrazami szacunku
Z up. Ministra

Jacek Ozdoba
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Biuro Kontroli i Audytu w MKiŚ